

Od obilja do altruizma i druge ekološke priče Postmaterijalistički sindrom i ekološke vrijednosti u Hrvatskoj

Aleksandar Štulhofer

Odsjek za sociologiju, Zagreb

Krešimir Kufrin

Odsjek za sociologiju, Zagreb

Sažetak

Rad prezentira dio rezultata *World Values Survey – Hrvatska '95*. Istraživanje je provedeno 1995. godine metodom ankete na reprezentativnom nacionalnom uzorku (N=1189).

Autori se usmjeruju na istraživanje odnosa postmaterijalizma i ekologije, testirajući hipotezu o većoj učestalosti proekološkog ponašanja te većoj prihvaćenosti proekoloških stavova kod ispitanika sklonijih postmaterijalističkim vrijednostima.

Materijalizam/postmaterijalizam mjereni je kraćom inačicom Inglehartove skale, dok su ekološki stavovi i ponašanje mjereni konstruiranim skalama eko–ponašanja i eko–altruizma, članstvom u eko–udruženjima te prihvaćanjem biocentričke nasuprot antropocentričkoj orijentaciji.

Rezultati pokazuju jasnu povezanost postmaterijalizma i ekologije: postmaterijalisti postižu statistički značajno veće rezultate na skalama eko–altruizma i eko–ponašanja, a češće su i članovi eko–udruženja. Razlika materijalista i postmaterijalista nije utvrđena s obzirom na prihvaćanje biocentričke orijentacije, što je posljedica njezine izrazito visoke prihvaćenosti od svih skupina ispitanika.

U zaključnom dijelu članka nastoji se pobliže odrediti odnos između postmaterijalizma i ekologije te se ukratko diskutiraju implikacije dobivenih rezultata za ekološku modernizaciju Hrvatske.

Ključne riječi: ekološki stavovi, ekološko ponašanje, Hrvatska, materijalizam/postmaterijalizam, vrijednosti, *World Values Survey*

UVOD

U raspravama posvećenim procesu društvene modernizacije uobičajeno je razlikovati tri temeljna eksplanatorna pravca.* Prema prvom, koji reprezentiraju tzv. **razvojna škola** i različite neomarksističke struje, temeljni uzrok društvene dinamike jest gospodarski razvoj. Modernizacijski procesi, kao što su urbanizacija, razvoj obrazovnog podsustava i povećanje komunikacije, odraz su promjena u načinu proizvodnje,

* Rad se temelji na podacima iz *Sovjetskog istraživanja vrijednosti – Hrvatska 1995*, organiziranog od strane istraživačkog tima *Erasmus Gilde* (voditeljica: dr. Vesna Pusić), hrvatskog partnera Inglehartova *World Values Survey* konzorcija (*Institute for Social Research, University of Michigan, Ann Arbor*). Prikupljanje podataka obavila je istraživačka agencija *Puls* u prosincu 1995. godine na reprezentativnom nacionalnom uzorku (N=1189).

Nešto drukčija inačica rada prezentirana je znanstveno-stručnom kolokviju *Hrvatsko društvo pred ekološkim izazovima*, Zagreb, 29. ožujka 1996.

Autori su ravnopravno sudjelovali u pisanju članka; njihov je redoslijed određen višekratnim bacanjem kocke.

